

Előfizetési árak:

Egész évre	5 ft	kr.
Fel évre	2	50
Szegyed évre	1	25
Neptantóknak egész évre	3	

Hirdetési díjak

a legutányosabban számítottak.
Bélyeg minden beiktatásért 30 kr.

BAJA

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Szerkesztői Iroda.
hova a lap szellemi részét illető kérések, nyelvek intézendők:

ÁLLAMI TANTÖRÉKEZÉSEBEN.
Levelek csak hőmmentesen fogadhatók el. Rézképek nem adhatók vissza.

Kiadóhivatal:

Az előfizetők pénzék és hirdetések a kiadóhivatalba — Nagy Lajos könyvnyomdájába — küldendők be (Bódog-tér, Scheibner-féle ház.)

Egyes szám ára 5 kr.

Elejtjük-e a szárnyvonalat?!

Mióta a budapest-zimonyi vaspálya kiépítése lett napikérdés, kevesebb érdeklődést tapasztalunk a *baja-szabadkai szárnyvonal iránt*; alig hallunk s alig észlelünk olyasmit, ami ennek létesítésére engedne következtetni; sőt találkoznak olyanok is, kik előbb a legmelegebben pártolták ugyan a „baja-szabadkai szárnyvonal” eszméjét, s ma már, midőn némi kis remény kezd fűződni ahhoz, hogy a budapest-zimonyi vaspálya városunkat is érinteni fogja, készek arról talán örökre is lemondani.

Kétségtelen, hogy a budapest-zimonyi világpálya sokkal többet nyújthatna, összehasonlíthatlanul többet biztosíthatna Baja városnak és lakosságának, mint a rövid baja-szabadkai szárnyvonal; ki vonhatná azonban azt is kétségbe, hogy még igen korai a *pest-zimonyi vasut Kalocsa-Baja-Zombor melletti irányba fűltöt ürvendezni*, hogy a budapest-zimonyi vaspálya esetleg Halas-Szabadka érintésével is kiépíthető, s ki vonhatná különösen kétségbe, hogy még akkor is, ha a budapest-zimonyi vasut városunk határát szelni fogná, még ez esetben is igen fontos *Baja városára a szabadkai-bajai szárnyvonal kiépítése*.

Baja városának t. i. érdekében áll minden lehető módon odahatni, hogy a *zákány-bátaszéki vasut út, vagy legalább is közel legyen a Dunán átvezetve*, s ezáltal az ország keleti és nyugati része között az egyik *fontosságú kereskedelmi összeköttetést* képezze. Még inkább nyrr ez fontosságában, ha tudjuk és figyelemre méltatjuk, hogy a borban dús dunántúlnak jó borpiacra van épen egyik dunáninneni városban szüksége, s ha e borpiacot *Baja városa maga számára megszerzi* s ha mint közvetítő fog a dunántúli és dunáninneni lakosság között szerepelhetni,

már lényeges kereskedelmet, számtalan összeköttetést s a vagyonszerzésnek egyik hathatós eszközt biztosította.

Mind ezt azonban csak a baja-szabadkai szárnyvonal gyors kiépítése biztosíthatja. Alapos megfontásunk van t. i. arról, hogy amint a budapest-zimonyi vasut esetleg Halas-Szabadka érintésével fogja vezetetni, *Kiskőrösöt Kalocsára szárnyvonal építtetik, s e szárnyvonal Magocs-Tavaltolna vagy pedig Bonyhád-Szegszárd-Tolna irányában megnyújtott* (s így Zákány-Tolnaivá leendő) vasutall fogja Kalocsánál összeköttetni.

Sőt még az esetben is, ha a budapest-zimonyi vasut Kalocsa-Baja-Zombor érintésével vezetetik, igen, még ez esetben is megindult volna egyesek részéről a mozgalom, hogy a *zákány-bátaszéki vasut Bonyhád-Szegszárd-Tolna irányában kinyújtva*, Kalocsánál, (hol az átvitel különben is kevesebb akadályba ütközik), *összeköttessek a budapest-zimonyi pályával*, s ezáltal az érdeket kívül közvetlen összeköttetésbe hozassák a fővárossal s a megye főbb pontjaival, más részről pedig a pálya jövedelmezősége is elmentesék.

Ha pedig ez létesül, Baja város akkor örökre elveszté a dunántúli összeköttetést s ezzel elveszté leendő kereskedelme egyik legfőbb tényezőjét, elveszté a vidék fölötti szupremáciáját s elveszté leendő felvirágzásának egyik leglényegesebb alapfeltételét.

Baja város felvirágzása és leendő nagysága ugyanis attól függ, képes lesz-e *törvényessékké* vissza nyerni, képes lesz-e a maga s a vidék számára *bankfiokot* kieszközölni, képes lesz-e *panyó iparának új lendületet* adni s a fejlődő *gyáripárt* minél szélesebb körben meghonosítani, képes lesz-e *határa s ingatlanai értékét* emelni, s képes lesz-e a beljebb eső részek kereskedelmét jövőre is itt koncentrálni?!

TÁRCSA.

Concert.

Zombor, okt. 7.

Allah-ra mondom nem restség, nem kényelemvágy, vagy tán mivel nem volt miről írni — okai hosszas hallgatásomnak, hanem oka széles elfoglaltságom. Most azonban már nem állhatván ellen magamnak, mint egy bűsz folyam, úgy zúzó szét minden akadályt, hogy papírra öntsem azon érzelmeket, melyeket a dalárda október 4 iki koncertje bennem támasztott.

A concert műsorozata a következő:

I. Dal járlem dudló, férfirdalkó Kumertől. Előadta a dalárda. A dal félrelenkelítős, s még lelkesítőbb tette az értelev, correct előadás. A tempo di marcia többek lábát emelé ki nyugvó helyzetéből.

II. A bránd a „Nate miszlin” cz. szerb dal fölött Athanasziewics Szákvándól. Zongorán játsza Veszelinovics Kruniszlava k. a. — A kisszonzonyak e fellépése debut volt s mint új phenoméne mutatta be magát a zongorajáték terén — ép ezért a nő játéka képezte a concert lényponját. — Képzél magadnak egy ifjú nympahát, úgy a mint azt annak idején Apollinos festé: görög arcaal, melyet koronafekete s sűrű hajfrított marquisnak; tizen, eleven szemekkel s mégis ritka szeszűgcs bennök; — daczára ifjú korának — magas, nyulának. karcsu festési alakal. Ez alakot képzeld egy zongora elé, melyet gyengéd ujjaival urál és érteni fogod a varrást, mely mindenki körül elfogá. Üdvözlölk az ifjú zongora királynét!

III. Reged a libapásztorlét. Vegyes dalárda. Szerzette

Schuman Róbert. — E darab minden szorgalom daczára sem aratta a várt sikert, minek oka vagy magában a darab szokatlan zenéjében rejlik, vagy hogy a közönség még nem ocsudott volt fel az előbbi zongora-darab szűlte varázsmámorból.

IV. Nagy ket tős zongorára és harmoniumra „Afrikai nő” cz. dalműből Ketterer és Durandól. Előadók Mokri Lajosné urnó és Marschall György ur. E darab a magasabb irályu zenéhez tartozik, hozzá vette a szabatoságot, melylyel előadott, nem esodálkoznak, ha a műfűrtöbb közönség előtt nagy tetészer aratt. Mokri né sokkal ismeretes mint kitűnő zongorajátós, semhogy szerény tollam által iri magasztalásra szüksége volna. Csak azt árulom el, a mit játéka közben szomszédaim sottutgok: „szép menyecske,” „izletesen van öltözve.” Még sottutgok valamit, de azt nem értettem tisztán. . .

V. K i a g o n d a l ! Férfi kardal Rieger Györgytől. — E darab a dalárda gazdag daltárlatában egyike a leghatasosabb és legklasszikusabb daraboknak. Viharos tapokban fejte ki a közönség tetészetét.

VI. Magyar dalok. Éneklők Vojnics Bella k. a. — A mi Blaháné a nepzinházal, az Vojnics Bella k. a. zombori dalárda által rendezett hangversenyekben: a nem szépe dal széppé, a régi dal újá lesz, ha Vojnics Bella dalolja; mit szójak a szebbnél szebb új dalokról? Háromszor tapsolták ki, s mindig új dalkészlettel lepte meg a közönséget. Mint a fülemiléniök kis szája mozgása alig látszik és mégis a legtelibb hanghullámok sokellenek ki rajta, majd lágyan simulva a hallgató fülehez mintha boldogító álomba akarná elringatni, majd erősebben, hatatosabban löveli hangárjait a fűtő a szívig, mintha szerelme akarná gyujtani. . .

VII. Fantase Militaire. Aschertől. Zongorán játszó Czirfusz Margit k. a. és Bieber Gyula ur. — A kisszonzony

Feltéve, hogy a pest-zimonyi vasut határunkat szelni fogja, mindebben lényegesen előmozdíthatná Baja város és lakosságának érdekeit a baja-szabadkai szárnyvonalon is idő folytán az ezt kiegészítő baja-dombóvári összeköttetés; mert minél több oldalról öszenfolyik a kereskedés, minél több oldalról könnyű és biztos a közlekedés, annál biztosabban és magasabban emelkedik a határ és ingatlanok ára, annál jobban koncentrálódnak a szomszédos vidékek érdekei, annál gyorsabb lendületet vesz a gyárpar, s annál több indok, *amánl több érdek fogja akkor követelni, hogy Baja város visszahelyestessék a vidék élére, vagyis visszanyerje a törvényszéket s idővel nyerjen hozzá bankfiokot.*

Hogy jelenleg s a közelmúltban is, a szomszédos községek mily kevéssé gravitáltak Bajához, elég jellemzően kitesszik azon körülményből, hogy midőn pár év előtt Szeremle, Szentistván, Ocsánád, Sükösd és Nádudvar községek fel lettek felsőbb helyről szőlítva, valjón Bácsmegyéhez s így Bajához öhajtanak-e közigazgatásilag és törvényszékieleg csatoltatni, *egyhangulag mind Pestmegyénél s így Kalocsánál akartak maradni.* Ila azonban ily fontos pont lendett Baja, minővé a többszörös vasuti összeköttetés által válhatnak, emített községek aligha ellenkezőleg nem nyilatkoznak.

Szintén a baja-szabadkai szárnyvonalon mielőbbi kiépítése mellett szól a *méltánosság s az érdekeltektől áldozatkészsége.* Szabadka városa mindeddig igen melegen felkarolta ez ügyet, felkarolta annál is inkább, mert tudja, hogy a budapest-zimonyi vasut megnyerésével a baja-szabadkai szárnyvonalon a dunántúli s dunáninneni részek központjává tenné. Hiszünk, hogy *Szabadka még jelenleg is kész az ügyben nagyobb áldozatkészségre;* de kérdés, nem fog-e idővel a hangulat ott is változni? *A többi érdekeltek is felkarolták eddig az eszmét; hiszünk e felkarolás most sem fogna még hiányozni; — a megye is megszavazott eddig 50,000 forintot, ami a jövőben szintén el fogna eshetni; — miért is igen opportunus volna a dolgot új erővel feleleveníteni, és valósítani.*

Nem lehet, nem szabad a baja-szabadkai szárnyvonalon létesítéséről lemondanunk, ha csak Baja városra le nem akar mondani a vidék fölötti vezér szerepről; ha csak el nem akarja szalasztani a dunántúli részekkel való összeköttetést; ha csak tovább is szinülni nem akarja engedelni népét és iparosait; ha csak le nem akar örökre mondani a törvényszékről és a bankfiokról; ha csak öngyilkosságot nem akar elővetni hivatalán s jövőjén, s ha csak a ké-

ső norfiak átkát nem akarja zudítani a jelen nemzedék vezérkőmének fejére.

Akar jön tehát Baja felé a pest-zimonyi vasut, akár nem, *ne engedjék a baja-szabadkai szárnyvonalon létesítésének eszméjét eljéteni; sőt ellenkezőleg tielni kell azt minél hamarabb, minél rövidebb idő alatt valósítani, — miről azonban jövőre többet.*

Keletéri.

H I R E K.

— **Dr. Klein Miksa** orvos- és sebész tudor mint gyakorló orvos itt meglepetted. Lakása özv. Manholdné házában van.

— **A ma este tartandó** concertre ismételen felhívjuk közönségünk figyelmét.

— **Tíz volt kedden** éjjel 11 órákor, melynek 2 ház esett áldozatul. Gyuricza hentes újvilágutcai háza ismeretlen okból kigyulladt és a szomszéd házat is felperzselte.

— **A „Pesti Hírlap” írja:** Most már bizonyosnak állíthatjuk, hogy Kopp Emil ur, az osztrák állanvasutattársaság vezérigazgatója a jövő hét elején utazik Párisba, hogy ott a párisi bizottság felhatalmazását átvegye a magyar kormányval folytatott alkudozások végeles befejezéséhez. Megbízható körökben egészen természetesen mondják, hogy a nevezett társaság első sorban fog állni a budapest zimonyi vasut építési engedélyről pályázók között, hanem csak akkor lép fel, midőn már kétségtelemné vált, hogy a magyar kormány feltétlenül ragaszkodik ezen vonalhoz. A társaság, szebországi tervei érdekében mindent el fog követni, hogy maga számára biztosítsa a szóban forgó vonalat.

— **Megelőtte az apját.** A M. Szigethez két órányira fekvő Krácsfaluban — mint lapunknak írják — N. Jómódu oláh gazdának volt egy korhely fia. Nem rég megmósult, s a szomszédfaluba koltozkodott, azonban a felesége hozományát csakhamar elharcolta, s visszatért az apá házhöz. Nehézeze esett azonban a fiúnak, hogy atyjának meg meglevő birtokát el nem dorbezhajta. Elhatározta tehát eltenni atyját láb alól. Ugyanis f. hó 20-án este bizonyos ürügy alatt kiszélt atyját a házból s az ólba küldte a háziállatok megsemmisítésére. Midőn az apa mit sem sejtve az ólba indult, a gaz fia egy készen tartott pisztolyal hátrá lölte. Az apa azonnal szörnyen halt. A gyilkost ki különben már több ízben volt tömlöczen, elfogták, s a szigeti börtönbe hozták.

— **A városi illeti** gyűfőgyűrdő építésére a helygymnizster végre mégis megadta az engedélyt, azonban oly kikötéssel, hogy a ligeti tó fölírítésére szolgáló csatorna az orsz. közezségi tanács véleményéhez képest ne 20 ezer köbláb, hanem megegyezzen annyit, vagyis 2800 köbméter vízvezetékű víz bevezetésére legyen képesítve. A leírásban, mely ma érkezett a polgármesteri hivatalhoz, a miniszter utolag szívere köti a fővárosnak, hogy mielőtt hozzá fogna az építéshez, vegyes fontolóra, nem lenne-e célszerűbb és okosabb rögtön a végleges fűrdő építéséhez kezdeni s az ideiglenesre szánt 40,000 forintot abba fektetni.

tudtunkkal másodsor lépett fel a nyilvánosság előtt és így már máskor is volt alkalmunk szép, elegans alakjában gyönyörködtetni. Arczán folytonosan úde, derült tavaszi nap mosolyog, az egész piczi teremtés egy élő bijoué.

VIII. N é p d a l. egyveleg. Vegyes karra alkalmazták Zsankovszky Ferencz és Endre. — Jobban sikerült mint az első vegyes kar. — A mi a vegyes karokat illeti, ezeknél egy látszik jobban tetszett a közönségnek a bennük közreműködött gyönyörű helyb. korszor: Tim Flóra reményekre jogosító dalos madárka, (Zürfus Irén, Ruzickay Klaudia, Wolf Mariska kedves sopranisták; Vojnics Bella, Bék Katika, Trisler Emma, Trisler Anna világos és sötét haju, kökény vagy egészen szemű csintalan alistsák, mind még annyi rózsák, ugy hogy nem esoda ha a dalárda-uramék is őket nézik inkább, mint kóta mellett a pontot...

A műfűrdő közönségéből, mely diszes és számos vala ott láttuk: mindenköre kedves benyomás szép főispányunkat, közelében Korus Eszter ó nagyságát, az alispán urat családijával, Zürfus tanfelügyelő urat, Auer csatornai igazgató urat nével, a katonai főurakat s minden rendű s rangú, öreg s fiatal manikat leányakkal stb.

Concert után lánec következett reggelig.

E Concert akár mielőltal tekintve, akár mint mulatságot a fényesség közö tartozik és a dalárda művészléről, tevékenységéről, jeleslegéről tesz taunságot. Azért a zombori dalárdaunk és az ötöt partóló műfűrdő közönségnek szívünköl gratulálunk!

S most végül kedves szerkesztő Ur, addig is mig ismét találkoznunk, fogadjia talázmánul Ozmanli jelszavát: lá illáh illa 'llah, Mohamed raszúl-ulláh!

Ozmanli.

Hirdetmény.

A vallás és közoktatásügyi magy. kir. miniszterium f évi október hó 5-éről 27.555 sz. a. kelt elhatározása folytán a bajai cistercezi renháza kiépítendő irányának létesítéséhez megkívántató építési munkák biztosítása céljából újabbli zárt ajánlatra verseny nyitattik, melyre a részvétlenül kívánó vállalkozók özmenel felhívának.

Az ajánlati tárgyalás alapját képező összes munkanemek költsége 35,984 frt 31 krt tesznek.

Az ezen szárnyépület létesítésénél előforduló összes munkanemek csak egy vállalkozónak együttesen adnak ki.

Kikötöttik, hogy a létesítendő szárnyépületnek 1880 évi auguszt. 1-ő napjág minden részében teljesen kész kell lenni, ellenszében a vállalkozóra a „feltétel-fűzet” 22. §-ának m á s o d i k kikezdésében foglalt határozat fog alkalmaztatni.

A zárt ajánlatokban az ajánlati összeg, azaz a leengedendő $\frac{1}{10}$ -lék számokkal és betűkkel világosan kiteendő.

Az ajánlatoknál a költségvetésben megállapított egységi árak szolgálának alapul.

Több és kevesebb munka a felsőbbileg helybenhagyott ajánlat szerint lesz számba veendő.

Az előre nem látott munkák csak az ezen építkezés

vezetésére felállított bizottság által eszközölt előleges megvizsgálásuk és megállapításuk után fognak elfogadás végett ajánlatba hozni és annak idején a felülvizsgáló bizottság által végleges elemzettel és érvényesítéssel.

Az 50 kros bélyeggel és 5%-toli bánatpénzzel ellátott és háromszorosan lepecsételt ajánlati levelet főtisztelő Gébaur Izor bajai főgymnasiumi igazgató urhoz czimezendők.

A bánatpénz vagy készpénzben, vagy a költségekbehez zárt „feltétel-füzet” 4. §-ának második kikezdésében névszerint részletezett értékpapirokban tőzsdei értékük szerint csatolandó.

Világosan kiteendő a vállalkozók által benyújtandó ajánlatokban, hogy az általuk olvasott és aláírt műszaki és kezelési valamint az általános és részletes építési, nem különben a szerződés gyanánt szolgáló ajánlati feltételeket megértették és magukat azoknak alávetik; továbbá az iránt is kell nyilatkozniok, hogy az 5%-toli bánatpénzt a munkák elvállalása esetén 10%-ra kiegészítik, mely összeg biztosított fog szolgálni.

Ezen óvadék a szerződés aláírásától számítandó legfeljebb 8 nap alatt nygánott, ahol az ajánlat és a bánatpénz átadatott okvetlenül letendő.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztrák-magyar életbiztosító-társulatok 1878. évi üzleti-eredményeiről

a következőket olvassuk a „Neue freie Presse”-ben: „Ha az osztrák-magyar életbiztosító társulatok 1878. évi mérlegait az előzetes évekről szólókkal összehasonlítjuk, kitűnik, hogy időközben ez intézetek helyzete lényegesen javult. Az egyes intézetek szárláradulása jelentékeny haladást előre, mint többnyire az eszközölt nagybőrművel leírások mutatják; így pl. az elszámolandó szervezési költségek 1876. évi végével még 218,000 forintot téve, 1878 végével 44,500 fortra apadtak, továbbá ugyanezen időszakban „az el nem számlolt ügynöki díjakból” 300,000 forint irratott le, ugy hogy 1878. végével csupán 433,000 forint maradt még elszámolatlanul, mely összeg 6 társulat terhére esik.

Az üzleti eredmények 1878. évben sokkal kedvezőbbek voltak az előzetes évekké szemben, habár ajánlatnál kell constátálnunk, miszerint az üzlet növekedésének jelentéktelensége legjobban bizonyítja, hogy mennyire hiányzik a közönségnél még mindig a helyes fölfogás, az életbiztosítás szükségességének iránt.

I. A biztosítások állománya.

A társulat neve	Az igazgatóság székhelye	Mióra volt alapítva a biztosítás? (melyik évi?)	Részv. társ. vagy kölcsönös biz. társ.	1878. január 1-én biztosítva volt				Új biztosítások kötetek				Az év végével biztosítva volt	Növekvő tőkebiztosításoknál	Kölcsönös biztosítás érvényben állott az év végével	Visszbiztosítások		
				egyen	halál-estére	életestére	járadékok	egyen	tőke	járadékok	egyen					halál-estére	életestére
Generali	Trieszt	1854	R.	389652	45756753	11765610	290311	2805	6852986	14262	38242	4046994	12073912	237011	1022490	—	1785086
Janus	Bécs	1839	K.	229095	16486354	27793164	71021	1838	2962875	5190	22683	16946507	3134610	74107	815417	1000000	1081665
Azienda)	Trieszt	1852	R.	16485	8000000*	620320*	19790	1000*	5000000	—	16485	8000000*	620320*	19790	?	5313273	500000*
Riunione Adriat.	1856	R.	19795	18896886	4781092	87410	1800	3013932	8740	18614	18672004	5028132	50021	46579	—	3184139	
Anker	Bécs	1850	R.	17843	29035119	5087538	69794	3778	439250	860	19445	39442378	785678	42820	1632194	29536289	3882090
Austria	Bécs	1860	K.	32357	3525633	2165430	22275	2700	1933987	—	32151	3677341	2334290	5784	236513	1000000*	325000*
Hátsómag. biz.	Budapest	1863	R.	15388	20979330	7839828	54417	1500	3895642	—	15477	20511410	8293920	6403	892643	—	1259017
Elvitat. egyf.	Bécs	1865	K.	29080	24169704	3073333	50875	3265	3162957	5452	30465	25374536	5218929	56109	1425681	—	756365
Patris	—	1867	K.	12998	6935404	413220	49562	1822	1683506	—	201121	7282224	443650	24297	348130	1000000*	485169
Phönix)	—	1862	R.	6540	7278077	986072	39972	538	811421	—	5496	7188949	902851	7672	—	110079	88679
Doman	—	1868	R.	8578	10420292	339635	51360	794	1328547	1200	8903	10746767	312424	25422	277134	—	1037213
Pest	Budapest	1874	R.	1374	2367430	2012861	35804	646	91273	—	8646	287875	2473	754	117560	340591	410400
Slavia	Prága	1869	K.	5572	4442089	88540	10340	1280	625280	—	5604	4271320	107875	1876	—	12119	4828405
Fraha)	—	1868	K.	8020*	2631500*	—	—	100*	150000	—	8020*	2631500*	—	—	?	2635000	250000*
Transsylvania	Nagy-Szeben	1869	K.	2428	1612265	138900	—	668	473885	—	2521	1646070	138800	—	34365	109491	60000*
Concordia	Reichenberg	1870	K.	1888	1171919	28600	540	172	191370	500	1917	1183844	27290	1640	10495	200000	100000*
Honi.	Bécs	1870	K.	7530	3824323	307490	3400	3385	1180542	—	10000	3360581	267428	24800	88499	100000*	222550
Krakói	Krakó	1874	K.	2500*	4570028	718053	15542	600*	106749	1110	2709*	2231004	101836	7632	994299	107187	70000*
Szt.-György	Bécs	1877	K.	—	—	—	—	—	602950	—	548	355150	—	—	380	—	30000

* Körülbelül. *) 1876. évi adatok alapján. *) Az 1876-os mérleg alapján.

A kellően felszerelt írásbeli ajánlatok folyó hó 18-ika déli 12 óráig főtisztelő Gébaur Izor bajai főgymnasiumi igazgató urnál — hol a fenn említett építkezésre vonatkozó tervek, költségvetés, általános és részletes feltételek is be tekinthetők — annyiival is inkább nyújtandók be, mivel a kifizető határidő túl beérkezők semmi szin alatt nem fogad-
tatnak el.

A zárt ajánlatok borítékaira a beérkezések helye és ideje a benyújtók jelenlétében fog feljegyeztetni s erről az illetők még külön venyvit is nyernek.

A beérkezett zárt ajánlatok felbontása, az építkezési bizottság által f. hó 19. délutáni 3 órakor a cisterzi rend-
ház helyiségeiben fog eszközölnéni, melynél az érdekel váll-
alkozók jelen lehetnek.

A zárt ajánlatok — az építési bizottság ezekre vonat-
kozólag felvett jegyzőkönyv kíséretében a vallás és közök-
tatásügyi m. k. miniszteriumnak további elhatározás végett
fognak bemutattani.

Budapest, 1879. évi október hó 8-án.

Hanzély János

miniszteri biztos, mint az építési bizottság elnöke.

Liquiditók nem fordultak elő, ellenben számításba veendők még egy új társulat eredményei, és ekként a felvétel évben vissz társulat foglalkozott Osztrák-Magyarországon az életbiztosítással. Összeállításunk csak 19 társulatot foglal magában, amennyiben a „Tisza” még nem tett közzé mérleget; némely mérleg nem elég kimerítő, maga e téren is a megelőző évekké szemben jelentékeny haladás mutatkozik. Azonban nagyon hiányosak az a-n adatok, melyek a valószínű halálöszegek arányát a tényleg bekövetkezett halálesetekhez képest megállapítják, holott ezek az életbiztosításnál a legfontosabb tényezők egyikét képezik, amennyiben tartós túlhalá-
lozás a risikók rosz kiválasztását jelenti. A különböző tételek egybefoglalása szintén nehezíti az eredmények pontos előadását, mi ismét arra kényszerített bennünket, hogy némely tételt meg-
közelítőleg fölösszük és ezt az illető helyen csillag által megje-
löljük.

Az előbbi évvel beosztása változatlanul fönn tartatott, miután valamennyi a társulati biztosításra (associatio) vonatkozó adat elkülönítetett, amennyiben ezt az egyes mérlegék részletessége lehetővé tette; a többi anyag még a táblázatra van beosztva: I. A biztosítási mozgalom. II. Bevételek és kiadások. III. A vagyon el-
helyezése. IV. A társulat társzásai.

784,247 frt tőkével = 103-1 százaléka és 585,838 frt = 65-3 százaléka a január 1-én biztosítva volt tőke és járadéknak. Vissz-
biztosítások fönlítottak az év végével 47,084,736 frt összegben. Más
társulatoknál visszbiztosítva volt 17,154,990 frt = 6-3 százaléka
a tőkebiztosításoknak.

Növekvő tőkebiztosításoknál 15 társulat ér el 8,281,166 frt
összeggel, míg 2 társulat 122,198 frtnyi csökkenést mutat föl; 9
intézetről hiányzanak az adatok. Ellenben a járadékbiztosítások
nagy mérben csökkenek egy jelentékeny járadékos, Potoczi gróf
elhunytja folytán, ki az osztrák intézeteknél körülbelül 300,000 frt
évi járadékot hozott. Ha az egyes intézetek biztosított járadék-

összegett az év kezdetén és végen összehasonlítottuk, belátjuk, hogy mily jelentékeny összegekkel voltak az egyes társulatok részesítve; mindenesetre nem állott ily nagyvimerű riszó számlára való átvállalása semmi arányban a szokásos üzletgyakorlattal, mely szerint már 10,000 frtnyi haláleset-biztosítással a visszaföldözés más társulatoknál eszközöltetik.

A biztosított egyének száma 1875-évi — 07 százalékkal emelkedett.

Hogy ezen eredmények az előzetes évezhöz képest sokkal kedvezőbbek, mutatja a következők összeállítás, melynek 1875—1876. évről szóló számban már az ellenbiztosítók is befigyeltettek:

II. Bevételek és kiadások.

A társulat neve	Bevételek		Kiadások										Az összes bevétel százáleklékl				
	Biztosítási díjbevételek	Kamatok és kölönfeltek	haláleset	előtérítési költségek	járadék	viszavárásdíjak	viszavárásdíjak	Költségek és proviziók	Veszteségek és leírások	Maradvány	tartalék növekedés	előtérítési költségek	Osszesen	haláleset százáleklékl	Költ. Nyeremény		
Generali	2562685	605244	3107929	973082	323143	217035	532883	52116	371292	—	83697	554581	222	3107929	487	12	27
Janus	669760	237342	907102	321070	18880	38207	38146	34989	123473	15498	11812	395027	306	907102	417	13	23
Azienda ¹⁾	414295	67822	482117	185342	103000	104000	50000	14000	—	—	23633	83832	217	482117	49	20	48
Runion ²⁾	876537	227576	1104113	370622	126716	63488	71017	11733	138550	—	75310 ³⁾	145837	46	1104113	23	17	68
Auker	1219375	562774	1422149	685577	5500	48420	67631	129200	279650	104419	21234	130717	106	1422149	42	19	32
Rustina	422542	73121 ⁴⁾	496114	229405	3300	15844	4363	7280	129098	8827	18178	42922	15	496114	56	26	37
Élső magyar	1001680	400863	1470343	376912	153545	44757	89224	43115	158689	4660	47416	129727	122	1470343	38	10	32
Hivatali. egyl.	310354	126000	436354	334286	38911	41857	52565	25123	18500	1548	7093	437847	47	436354	34	18	27
Patina	333151	54900	388051	113332	10000	41783	16825	17249	99884	125300	1621	26508	6	388051	45	19	11
Phoenix ⁵⁾	329593	42073	373666	94191	11733	22278	17823	21180	92710	49627	12422	89253	274	373666	33	12	33
Donau	365965	96865	462830	216171	32740	37556	30360	54880	97850	—	102630	—	462830	61	19	25	22
Pesti.	314120	55162	369282	63463	6443	16755	23169	14106	52995	—	15588	73044	34	369282	32	19	58
Szavia	167615	21042	188657	81825	229	9216	7402	11079	50193	23172	7144	—	3755	188657	44	26	35
Prága	65290	39468	99928	25049	2630	—	35160	9005	20895	7729	13737	15163	21	99928	28	23	17
Transsylvania	57877	5505 ⁶⁾	63442	26212	—	—	2329	1360	1961	1071	4467	7822	13	63442	41	30	7
Concordia	30000 ⁷⁾	4928	30498	5975	—	550	2442	3673	13436	1613	4176	9063	25	30498	15	32	10
Honi.	240000 ⁸⁾	61599	301599	54549	5000 ⁹⁾	20000 ⁹⁾	10121	8116	125877	3224	2652	33690 ⁹⁾	—	301599	27	4	0
Krakó	23320	35578	58898	38803	—	3000 ⁹⁾	5606 ⁹⁾	25179	3903	4329	629	27	58898	48	14	16	
Szt.-György	12018	78	11740	1100	—	—	851	8453	457	3637	4416	36	11740	9	1	0	
1875-1876-évi	10154849	2603656	12828043	4119582	767120	598458	1628943	57123	391663	428103	1211963	2621154	199	12828043	433	15	6

¹⁾ Belevétel a biztosítási nyeremény-tesztet 78,512 forint. ²⁾ A biztosítottak nyeremény-tesztet 59,101 forint belevétel. ³⁾ Ebből 2820 Ft a részletjegyek tulajdonosait illeti. ⁴⁾ 200 Ft kamat a részletjegy-tulajdonosai számára; nyeremény nincsen a nyugdíj mérési leírások következtében. ⁵⁾ Az 1876. évi adatok szerint. ⁶⁾ Az 1876. évi mérleg évi zárolás szerint. ⁷⁾ A házilag és tisztulási részlet levonás után. ⁸⁾ Az előzetes évekhöz hasonló számviteli követelmények el nem számolt provizió leirattól. ⁹⁾ Csekélyes a Pesti-féle járadék lejárta feltétele. ¹⁰⁾ A tartalékcsökkenés tulajdonképpen 16,489 forint tesz, mely a visszabiztosított tartalék 4255 frttal emelkedett és más alakok 13,725 frttal dotáltak. ¹¹⁾ A növekvő a tartalék vagyonjelti, a tartalék-csökkenés pedig a Pótok-féle járadékok származik. ¹²⁾ Ebből 20,556 Ft a biztosított feleket illeti.

A bevételek és kiadások, az associációra vonatkozókat hule nem érve, (nemely intézetnél ez utóbbitak nem lehetek elkülönítve) következőképpen lettek felosztva: A díjbevételek 10,156,545 frttól tett és 402,486 frttal emelkedett az előzetes évhoz képest, voltaképpen 722,489 frttal, amennyiben 1877-ben 220,000 frtnyi tökéjárnék bevételek eszközöltettek.

A kamatok 2,666,956 frttal rúgtak — 4,98 százaléka a kamatosított állapoknak, a kamallal tehát 0,06 százalékkal kedvezőbb, mint az 1876—1877. években.

Kiadatlak: esedékes biztosításokért 5,507,406 frt — 43,3 százaléka az őszbevételeknek, 54,7 százaléka a díjbevételeknek; visszavárásdíjakért 1,028,973 frt — 8,01 százaléka az őszbevételeknek, 10,1 százaléka a díjbevételeknek; viszbiztosításokért 571,273 frt — 4,4 százaléka az őszbevételeknek 5,6 százaléka a díjbevételeknek; költségekért 2,004,659 frt — 15,6 százaléka az őszbevételeknek, 19,7 százaléka a díjbevételeknek; leírásokért 428,103 frt — 3,3 százaléka az őszbevételeknek 4,2 százaléka a díjbevételeknek.

A összes társulatok kivéva a Sz.-György társulatot 2 215,549 frt tiszta nyereményt értek el — 2,5 százaléka az őszbevételeknek, 12 százaléka a díjbevételeknek.

A díjtartalék növekvése 2,021, 187 forintot tett — 15,8 százaléka az őszbevételeknek, 19,9 százaléka a díjbevételeknek.

Az egyes kiadási tételeket következőképpen tüntettük föl az előzetes évekhöz képest:

Kifizetések	1876. 1877. 1878.	a díjbevételek százáleklékl szerint
Visszavárásdíjak	9.6 8.3 8.1	12.3 10.7 10.1
Viszbiztosítások	4. — 4.4 4.4	5. — 5.6 4.6
Költségek	16.5 15.1 15.6	20.2 19.3 19.7
Leírások	5. — 1.4 3.3	6.2 1.7 4.2
Tiszta nyeremény	3.3 7.9 9.4	4.1 10.1 12. —
Tartalék növekvés	21. — 21.3 15.8	26. — 27. — 19.9

Ila e számokat összehasonlítjuk, ugy az 1878. év némely tételben kedvezőtlenebb eredményt mutat tel ugyan, ez azonban csak látszólagos, a mennyiben e mellett azonnal megróvdó tényezőket is tekintetbe kell venni, melyek például a költségek emelkedését vagy a csekélyebb tartaléknövekvést idézték elő.

Élső sorban a kifizetések vettek nagyobb százáleklékl igénybe a lefolyt évben; a hallozás majdnem valamennyi társulattal kedvezőlen vala e néha jövőv föllmullta a számtanszerűen várható halálesetek. A mi különösen az utolsó években majdnem mindig egyforma volt „járadék” tétel illeti a legközelebbi zárszámlák sokal csekélyebb összeget fognak kimutatni, mivel gör Pótoky halála által körülbelül 300,000 frt járadék lejárt.

E járadékos halála némely intézetnek lehetővé tette, hogy dacára a nagyobb hallozásnak jelentékeny leírásokat eszközöljön és még nyereményt is mutasson föl, mivel az említett haláleset folytán körülbelül egy millió díjtartalék folyóv állott, melyben a társulatok nyereményt gyantán részesültek.

Növekvés forinokban	Cgökkenés forinokban	Nettó vagy
1873 22 (társ. 24,066,301	3 társ. 4,185,922 +	19,901,279
1874 17 " 12,600,212	7 " 9,073,264 +	3,547,648
1875 14 " 11,411,796	8 " 11,202,770	—
1876 10 " 7,244,077	5 " 8,162,478 —	918,401
1877 11 " 4,211,558	8 " 3,540,833 +	770,665
1878 15 " 4,281,166	2 " 122,198 +	8,158,968

A növekvés 1878. évben tehát majdnem háromszor annyit tesz, mint az előzetes 4 év eredményei és emellett a visszabiztosításba adott összegek csupán 479,000 frttal emelkedtek.

„A visszavárások” és „viszbiztosítások” című tételek, majdnem ugyanazon százáleklékl vettek igénybe mint az előzetes években a „költségek” című tétel ellenben bővebb magyarázatot igényel.

E kiadatlak százáleklékl szerinti emelkedése a múlt évvel szemben onnan ered, mivel egyrészt körülbelül hat millióval több új biztosítás köttetett, másrészt pedig (egy társulaton kívül) valamennyi intézetek ügynöki költségeit a költségi számlában tökéletesen el számolva vannak, míg még múlt évben provizió fejében kiadott jelentékeny összegek a vagyonkiutatóba mint előre kifizetett provizió lettek könyvelve, miáltal az elszámolt költségek természetesen csekélyebb százáleklékl kimutattak.

Mint a bevezetésben már felemlítettük a proviziók áthozatalának nagy része a lefolyt évben leirattott, mely leírásokban fiatalabb intézetek jelentékeny összegekkel vesznek részt, a mennyiben elismerése méltó módon az egész tartaléknyereményt e célra fordították.

E helyütt ismétlem nyilváníttok abbéli óhajunknak kívánóknak kifejezést adni, hogy a provizió előírás az osztrák intézetek mérlegeiben nemcsak a tökéletesen megszüntették, kivált új intézeteknél, mely nyereményt kimutatnak. Minden intézet érdekelteit belegyezéseket fogják adni arra nézve, hogy a nyeremény ne osszassék szét, hanem inkább az átvetelek törlesztésére fordítsassék, hogy ezáltal az intézet zárlatúlszála hamarabb elérhető legyen.

Be kell ismételni, hogy ezen átvetelek nem tekinthetők kizárólagosan osztrák vívmányok, amennyiben ezek külföldi, nevezetesen angol és német társulatoknál még nagyobb mérőben alkalmaztatnak. Mig osztrák társulatok a még elszámolandó provizió összegét nyilant a mérlegben felemlítik, és ezt aránylag rövid időtartam alatt elszámolni kötelesek, eddig az említett külföldi intézetek, melyek a proviziókat teljesen be nem számítják, a matematikai rendszer eferdítésével párosítják ezen átvetelek és törlesztéseket az egész biztosítási időtartamra kiterjesztik. Több ily módon járó intézetnél a biztosítottak tartalék számlája terheltek ezen ügynöki proviziókkal, ahelyett hogy erre a biztosítási díj költséggélléla fordítanának.

A tartalék megróvidítása proviziók által gyakran többre megy mint az első évben félreteendő tartalék, miáltal az ugynevett nemleges tartalék kezeletik ily módon azonban a jövő nagy mérőben terheltek a jelen rovására, mi annál kevésbé helyeslehet, mivel a manipuláltak csak oly célból történnek, hogy többeltek lehessen kimutatni és szótosítani.

A tiszta jóvedelem körülbelül 230,000 frttal emelkedett az előzetes évvel szemben s a biztosítottak az egész összeg 25 százaléklékl részesültek; — a díjtartalék növekvése azonban csak 2,020,187 frttól tett, mint már említettük a csökkent járadék tartalék következtében.

Felőlös szerkesztő:

Dr. BARTSCH SAMU.

Nyomatott Nánay Lajos gysársajtóán Baján.